

**ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Рев-58/05

Бања Лука, 25.10.2006. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија, Стевана Савића, као предсједника вијећа, Петра Бајића, Биљане Томић, Горјане Попадић и Драгослава Лукића, као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца: Индире Дошенић; млдб. Ђ. Д., те Б. Д. и млдб. М. Д., које заступа мајка као законска заступница, И. Д. и Д. Д. из П., све заступа М. Д. и Д. З., адвокати из П., против тужених: Б. и Х., Федерације Б. и Х., Ф. Министарства одбране, коју заступа П. Ф. М. одбране, ул. Х. К. бр.48, С. Б. званог „Буцо“ непознатог боравишта заступаног по привременом заступнику Д. М. дипл. Т. заспослене у Центру за социјални рад П. и А. Ф. Б. и Х., коју заступа П. Ф. М. одбране С., ул. Х. К. 98, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене Б. и Х., Ф. Босне и Х., Ф. М. одбране С. против пресуде Окружног суда у Б. Л. број Гж-36/02 од 11.10.2004. године, на сједници одражној 25.10.2006. године, донио је

П Р Е С У Д У

Ревизија се одбија.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у П. П-275/98 од 23.4.2001. године обавезане су тужене: Б. и Х., Ф. Б. и Х., Ф. М. и А. Б. и Х., да на име нематеријалне штете за претрпљене и будуће душевне болове због смрти блиског им лица, солидарно плате и то: 10.000,00 КМ тужиљи И. Д. (у даљем тексту: првотужиљи); 10.000,00 КМ тужиљи млдб. Ђ. Д. (у даљем тексту: друготужиља); 10.000,00 КМ тужиљи млдб. Б. Д. (у даљем тексту: трећетужиља); 10.000,00 КМ тужиљи млдб. М. Д. (у даљем тексту: четвртотужиља) и 10.000,00 КМ тужиоцу Д. Д. (у даљем тексту: петотужиоцу) са законском затезном каматом на сваки наведени износ почев од 23.4.2001. године па до исплате; на име изгубљеног издржавања ренте мјесечно, првотужиљи износ од 500,00 КМ, друготужиљи износ од 400,00 КМ и трећетужиљи износ од 372,00 КМ, почев од 20.9.2000. године све док за то постоје законски разлози, све доспјеле мјесечне износе да плате одједном а будуће најкасније до десетог у мјесецу за протекло мјесец; да на име материјалне штете солидарно плате и то: првотужиљи 704,00 ДМ на име трошкова погребне опреме, 1.200,00 КМ на име трошкова сахране, 3.500,00 КМ на име подизања надгробног споменика и 600,00 КМ за набавку црнине, а петотужиоцу на име набавке црнине плате износ од 600,00 КМ, све са законском затезном каматом почев од 23.4.2001. године до исплата, уз накнаду трошкова спора у износу од 4.300,00 КМ, све у року од 15 дана по правоснажности пресуде под пријетњом извршења (став 1. и 2.) Преко досуђених износа захтјев тужилаца је одбијен (став 3.) Тужбени захтјев тужилаца према туженом С. Б. зв. „Буцо“ је одбијен (став 4.).

Другостепеном пресудом Окружног суда у Б. Л. Гж-36/02 од 11.10.2004. године жалба првотужене дјелимично је уважена, првостепена пресуда у досуђујућем дијелу у односу на ову тужену преиначена утолико што: 1. накнада за душевне болове због смрти блиског лица, првотужиљи и петотужиоцу се снижава са 10.000,00 КМ на 8.000,00 КМ; 2. што се мјесечни износ на име ренте тужиоцима: млдб. друготужиљи снижава са 500,00 КМ на 348,00 КМ, млдб. трећетужиљи снижава са 400,00 КМ на 278,00 КМ и млдб. четвртотужиљи снижава са 372,00 КМ на 258,00 КМ, док се жалба првотужене у осталом дијелу одбија и првостепена пресуда у преосталом досуђујућем дијелу, одлука о накнади трошкова сахране првотужиљи и петотужиоцу, одлука о накнади за претрпљене и будуће душевне болове због смрти блиског лица млдб. друго, треће, и четвртотужиљи, у дијелу одлуке о доспјелости накнаде на име ренте млдб. друго, треће и

четвртотужиљи, одлука о накнади трошкова спора, као и одлука о плаћању законске затезне камате на досуђене износе материјалне и нематеријалне штете у односу на првотужиљу се потврђује, док је уважена жалба тужене А. Ф. Б. и Х. у досуђујућем дијелу првостепене пресуде у односу на ову тужену укинута и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Тужена Б. и Х., Ф. Б. и Х., Ф. Министарство одбране Ф. Б. и Х., ревизијом побија другостепену пресуду због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен, нити се Р. Ј. тужилац изјаснио о поднесеној ревизији (чл. 390. ст. 3. Закона о парничном поступку – «Сл. лист СФРЈ», бр. 4/77 до 35/91, и «Сл. гласник РС» бр. 17/93 до 32/94, у даљем тексту: ЗПП).

Ревизија није основана.

Предмет спора је захтјев тужилаца да им тужени солидарно накнаде материјалну и нематеријалну штету која им је узрокована смрћу блиског им лица Н. Д. на кога је 5.3.1996. године на магистралном путу С. М. – П. у мјесту Ц. пуцао тужени Б. С. звани „Буцо“ припадник А. Ф. Б. и Х., нанјевши му тешке тјелесне повреде у предјелу бубрега од којих је 19. 3.1996. године преминуо у Ургентном центру у Б..

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио: да је током ноћи 5.3.1996. године на магистралном путу С. М.-П. у мјесту Ц. рањен Н. Д. из П. који је у том моменту управљао путничким моторним возилом марке „Југо 45“, регис. број ПД-156-34 на кога је из ватреног оружја пуцао С. Б. припадник В. јединице А. Ф. Б. и Х.; да је предник тужилаца Н. Д. предметно возило довезао у О. Л. у близини куће З. Љ., гдје су га рањеног нашли мјештани О. Л. а затим су га пребацили у болницу у П. одакле је због погоршања функције бубрега пребачен у Ургентну клинику у Б. гдје је 19.3.1996. године преминуо; да је на путничком возилу покојног Н. Д. пронађено 8 оштећења од употребе зрна метка испаљеног из ватреног оружја од којих је једно оштећење у предјелу сједишта возача гдје су нађени трагови крви, као и трагови крви са лијеве стране возила, а затим на задњем лијевом блатобрану између точкава као и на штоку десних врата, а затим пробушеним гумама и резервоаром за гориво; да се са десне стране дијела магистралног пута гдје је дошло до рањавања предника тужилаца налазио импровизовани пункт направљен од посланих цигала, а у непосредној близини у стамбеном објекту су били смјештени војници А. Ф. Б. и Х..

Полазећи од овог утврђења, а крај чињенице да је на предметно путничко возило којим је управљао предник тужилаца Н. Д., као цивилно лице из пјешадијског ватреног оружја пуцао припадник А. Ф. Б. и Х. С. Б., који га је том приликом ранио у предјелу бубрега а који је од задобивених повреда 19.3.1996. године у Ургентној клиници у Б. преминуо, при чему не налазећи допринос предника тужилаца као оштећеног у настанку штетног догађаја, нижестепени судови су позивом на одредбе чл. 154. ст.2, 173, 174, 188, 192, 200. и 201. Закона о облигационим односима обавезали тужену Ф. Б. и Х. да тужиоцима накнади материјалну и нематеријалну штету у износима наведеним у изреци првостепене и другостепене пресуде.

Тужена Ф. Б. и Х. у ревизији против другостепене пресуде истакла је приговоре, мјесне ненадлежности првостепеног суда и неуредности тужбе коју види у томе „што је као тужена означена Држава БиХ, Федерација БиХ...“, што да је супротно Уставу Б. и Х..

Ова тужена је и током поступка пред првостепеним судом истакла приговор мјесне ненадлежности првостепеног суда који је овај приговор рјешењем тог суда број П-275/98 од 3.5.2000. године одбио, против којег ова тужена није подносила жалбу, па је ово рјешење постало правоснажно. Стога се о овом приговору више не може одлучивати.

Други приговор о неуредности тужбе у којој је тужена означена „Држава Б. и Х., Ф. Б. и Х...“, што да је супротно Уставу Б. и Х., такође није основан.

У вријеме штетног догађаја био је на снази Устав Б. и Х. (у даљем тексту: Устав) у којем је у чл. XII став 1., прописано да Р. Б. и Х. чије је званично име од сада „Б. и Х.“, наставља своје правно постојање по међународном праву као држава са унутрашњом структуром модификованом тим Уставом и са постојећим међународно признатим границама. Ф. Б. и Х. Устав дефинише као ентитет у саставу Б. и Х. (чл. I. ст. 3.). Уставом Ф. Б. и Х., у чл. III тач. 1. прописана је, надлежност Ф. Б. и Х. у организовању и вођењу одбране Ф. и оснивања заједничког командовања свих војних снага Ф..

Према томе, означавањем тужене Ф. Б. и Х. која по наведеној одредби, организује и води одбрану Федерације, као ентитета Б. и Х. испред које је означена „Држава Б. и Х.“ у чијем је саставу, како је речено, Ф. Б. и Х, и она је тужена а не и Држава Б. и Х., како се то погрешно тврди у ревизији тужене.

Нижестепени судови правилно закључују да је штета коју су тужиоци претрпјели смрћу њиховог предника Н. Д. последица опасне дјелатности и да је за штету одговорна Ф. Б. и Х. чији је орган Министарство одбране Ф. Б. и Х., које обавља војне дужности ове тужене.

У питању је, дакле, одговорност по начелу узрочности коју има у виду одредбе из чл. 173. Закона о обавезним односима („Сл. лист СФРЈ“; 29/78 до 57/89, и „Сл. гласник РС“ број 17/93 у даљем тексту:ЗОО).

Овом одредбом, наиме, утврђена је претпоставка узрочности тако да се сматра да штета потиче од опасне ствари или опасне дјелатности, изузев ако се докаже да она није узрок штете, па оштећени не мора доказивати да је штетник крив за штету, већ је довољно да докаже да претрпљена штета потиче од опасне ствари или опасне дјелатности.

У конкретном случају, утврђено је, да је до рањавања предника тужилаца дошло 5.3.1996. године на магистралном путу С. М. – П. када је С. Б. припадник В. јединице А. Ф. Б. и Х., која се налазила у непосредној близини наведеног магистралног пута, из ватреног оружја пуцајући у путничко возило којим је управљао предник тужилаца, овог ранио у предјелу бубрега од којих је 19.3.1996. године у Ургентној клиници у Б. преминуо, јер употреба ватреног оружја од стране припадника војне јединице А. Федерације Б. и Х. у наведеном случају, и по схватању овог суда представља дјелатност са повећаном опасношћу за лица која се крећу магистралним путем, и за такву штету у смислу одредби чл. 174. ЗОО одговара онај који обавља или организује одређену дјелатност у своју корист, а у овом случају то је тужена Федерација Б. и Х. која по Закону о одбрани Федерације Б. и Х. (ступио на снагу 15.8.1996. године) у области одбране извршава и проводи политику Федерације чије је тијело Министарство одбране које управља и користи средства намјењена за потребе федерације из чијих се средстава финансирају потребе В. Федерације, која се осигуравају у њеном буџету.

Висина накнаде нематеријалне штете тужиоцима је одређена у складу са одредбом чл. 201. ст.1. у вези са одредбом чл. 200. ЗОО, а материјална штета на име новчане ренте због изгубљеног издржавања млдб. друго, треће и четвртотужиљи, те на име трошкова сахране, црнине, подизање надгробног споменика преднику тужилаца, сагласно одредбама чл. 188. ст. 1., 185, 189. ст.2 и 193. тог закона.

Приговор ревидента да је требало примјенити одредбу чл. 2. Закона о привременој обустави од извршења потраживања насталих за вријеме ратног стања и непосредне ратне опасности („Службене новине Ф.БиХ“, број 39/98) односе се на обуставу од извршења правоснажних судских одлука и др. дакле, не односе се на поступак суђења за накнаду штете пред судовима по одредбама Закона о парничном поступку, већ како је речено, на поступак извршења по правоснажним судским и другим одлукама. Стога ни овај приговор тужене није основан.

Нижестепене пресуде немају, према томе, недостатака на које се указује у ревизији, односно на које овај суд пази по службеној дужности. Из тих разлога, а на основу одредби чл. 393. у вези са одредбом 386. ЗПП и чл. 456. ст. 1. Закона о парничном поступку „Сл. гласник РС“ број 58/03 до 74/05), ревизија тужене је одбијена као неоснована.

Предсједник вијећа
Стеван Савић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић